

ĐẨY MẠNH CÔNG TÁC THANH TRA VIỆC CHẤP HÀNH CÁC QUY ĐỊNH CỦA PHÁP LUẬT VỀ TIÊU CHUẨN ĐO LƯỜNG CHẤT LƯỢNG XĂNG DẦU, SỬ DỤNG MÃ SỐ MÃ VẠCH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

PHAN THỊ HIỀN

Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh Quảng Bình

Trong những năm gần đây, với chức năng và nhiệm vụ được giao, thanh tra Sở Khoa học và Công nghệ (KH&CN) tỉnh Quảng Bình đã nỗ lực bám sát chỉ đạo của Bộ KH&CN, của UBND tỉnh, Thanh tra tỉnh trong việc chỉ đạo cơ quan chức năng tại địa phương tiến hành thanh tra, kiểm tra việc chấp hành các quy định của pháp luật trong lĩnh vực KH&CN. Kết quả đã đạt được từ công tác thanh tra, kiểm tra đã góp phần tăng cường hiệu lực quản lý nhà nước ở tỉnh, bảo đảm ngăn chặn kịp thời tình trạng vi phạm pháp luật, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của người dân và ổn định trật tự xã hội.

Qua theo dõi đánh giá tình hình thực tế, vấn đề thuộc phạm vi quản lý nhà nước về KH&CN cho thấy, gần đây xuất hiện nhiều hành vi vi phạm pháp luật về tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng xăng dầu; vi phạm về sử dụng mã số mã vạch (MSMV) gắn trên sản phẩm, hàng hóa. Cụ thể: Trong kinh doanh xăng dầu, bên cạnh những vi phạm truyền thống như sử dụng cột đo xăng dầu chưa được kiểm định, phá niêm phong, kẹp chì để điều chỉnh, làm sai lệch kết quả đo... xuất hiện nhiều hành vi mới như tác động trực tiếp vào chip điện tử của bộ điều khiển trong cột đo xăng dầu làm thay đổi tỉ số đếm, sai lệch về số lượng xăng; pha trộn xăng chất lượng thấp, giá thấp vào xăng chất lượng cao để bán theo giá xăng có chất lượng cao. Trong sử dụng MSMV là các hành vi như không khai báo, cập nhật thông tin khi thay đổi địa điểm, tên gọi, chủ sở hữu; không chấp hành việc thông báo sử dụng

mã nước ngoài; không đóng phí duy trì sử dụng MSMV; sử dụng MSMV không đăng ký, MSMV của doanh nghiệp khác, MSMV đã bị thu hồi. Các hành vi vi phạm nêu trên gây ảnh hưởng đến quyền lợi của người dân, gây thiệt hại cho danh nghiệp sản xuất, kinh doanh chân chính, tác động xấu đến tiến trình phát triển kinh tế và hội nhập.

Trước tình hình trên, Bộ KH&CN quyết định triển khai cuộc thanh tra chuyên đề diện rộng trên phạm vi cả nước trong năm 2018 với nội dung “Thanh tra việc chấp hành các quy định của pháp luật về tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng xăng dầu; sử dụng MSMV”.

Thực hiện Công văn số 1252/BKHCN-Ttra ngày 4/5/2018 của Bộ KH&CN về đề nghị phối hợp chỉ đạo triển khai thanh tra chuyên ngành KH&CN năm 2018; Công văn số 1725/VPUBND/KT ngày 22/5/2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh; Quyết định 2732/QĐ-UBND ngày 17/8/2018 của Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Bình về việc phê duyệt điều chỉnh, bổ sung kế hoạch thanh tra năm 2018, Sở KH&CN đã chủ trì tổ chức triển khai 2 cuộc thanh tra chuyên ngành năm 2018 thuộc phạm vi quản lý nhà nước về KH&CN trên địa bàn tỉnh.

Thanh tra việc chấp hành các quy định của pháp luật về tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng trong kinh doanh xăng dầu

Xăng dầu là loại hàng hóa có tính đặc thù, mang tính chiến lược và đóng vai trò quan trọng trong tất cả các lĩnh vực sản xuất, đời sống xã hội và an ninh quốc phòng. Theo tính toán của các chuyên gia, nhu cầu tiêu dùng

xăng dầu có xu hướng tăng cao, tốc độ tăng trưởng bình quân sử dụng xăng dầu khoảng 8%/năm, chủ yếu tập trung ở lĩnh vực giao thông vận tải (chiếm khoảng 53%) và ít nhất là dân dụng, nông nghiệp (chiếm khoảng 4%). Mạng lưới kinh doanh xăng dầu là cơ sở hạ tầng quan trọng không thể thiếu của mỗi địa phương cũng như của một quốc gia nhằm bảo đảm cung ứng đầy đủ nhiên liệu cho nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội.

Nhằm đáp ứng yêu cầu và xu thế phát triển chung của xã hội, hiện nay, số lượng doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu ngày càng tăng, hệ thống phân phối ngày càng mở rộng, nâng cấp... Trong thời gian qua, Chính phủ và Bộ KH&CN đã nỗ lực hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp về quản lý đo lường, chất lượng xăng dầu, cụ thể: Chính phủ đã ban hành Nghị định số 83/2014/NĐ-CP ngày 3/9/2014 về kinh doanh xăng dầu; Bộ KH&CN đã ban hành Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về xăng dầu QCVN 1:2015/BKHCN (thay thế QCVN 1:2009/BKHCN), Thông tư số 15/2015/TT-BKHCN ngày 25/8/2015 quy định về đo lường, chất lượng trong kinh doanh xăng dầu, Thông tư số 04/2017/TT-BKHCN ngày 22/5/2017 Thông tư sửa đổi 1:2017 QCVN 1:2015/BKHCN”, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 119/2017/NĐ-CP ngày 1/11/2017 quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực tiêu chuẩn, đo lường và chất lượng sản phẩm, hàng hóa. Như vậy, hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về quản lý đo lường, chất lượng xăng dầu cơ bản đã đầy đủ và thống nhất đáp ứng yêu cầu quản lý.

Hệ thống pháp luật đầy đủ, công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật được chú trọng đã giúp cho nhận thức pháp luật của các chủ thể trong xã hội được nâng lên, việc chấp hành pháp luật trong kinh doanh xăng dầu cơ bản đã được các tổ chức, cá nhân quan tâm thực hiện. Tuy nhiên, bên cạnh những doanh nghiệp làm ăn chân chính, nghiêm chỉnh chấp hành pháp luật thì vẫn còn nhiều tổ chức, cá nhân vi phạm với thủ thuật hết sức tinh vi, sử dụng công nghệ

hiện đại để đối phó với cơ quan quản lý nhằm thu lợi bất chính.

Trước tình hình thực tế đó, Đoàn thanh tra tiến hành thanh tra đối với 36 doanh nghiệp kinh doanh xăng dầu, trong đó: 10 cửa hàng kinh doanh xăng dầu thuộc Công ty Xăng dầu Quảng Bình và 26 doanh nghiệp tư nhân kinh doanh xăng dầu trên địa bàn tỉnh. Kết quả thanh tra cho thấy, hầu hết các cửa hàng kinh doanh xăng dầu thuộc Công ty Xăng dầu Quảng Bình đã chấp hành tốt các quy định của pháp luật về đo lường, chất lượng sản phẩm hàng hóa; thực hiện kiểm định phương tiện đo và kiểm tra định kỳ sai số để đảm bảo lượng bán đủ cho khách hàng. Bên cạnh đó vẫn có một số doanh nghiệp tư nhân kinh doanh xăng dầu trên địa bàn tỉnh chấp hành chưa đầy đủ các quy định của nhà nước về đo lường, chất lượng trong kinh doanh xăng dầu; một số doanh nghiệp còn các tồn tại như: Chưa thực hiện nghiêm túc việc lưu giữ hồ sơ công bố chất lượng, phiếu kết quả thử nghiệm của từng lô hàng khi nhập, ít tự kiểm tra định kỳ sai số để đảm bảo lượng bán đủ cho khách hàng và chưa lập sổ theo dõi kết quả tự kiểm tra phương tiện đo, phép đo để lưu tại cửa hàng theo quy định.

Trong quá trình thanh tra, Đoàn thanh tra hướng dẫn thêm các quy định của nhà nước về đo lường, chất lượng và đã nhắc nhở, đề nghị các cơ sở kinh doanh khắc phục những tồn tại, nghiêm túc thực hiện đầy đủ theo quy định của nhà nước về đo lường, chất lượng trong kinh doanh xăng dầu.

Như vậy, hoạt động thanh tra về tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng trong kinh doanh xăng dầu đã tạo bước chuyển biến về nhận thức và hành động của các tổ chức, cá nhân sản xuất, kinh doanh, xuất nhập khẩu xăng dầu trong việc chấp hành các quy định của pháp luật về tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng sản phẩm, hàng hóa. Huy động các thành phần trong xã hội tham gia chống hành vi gian lận về đo lường, chất lượng đối với tổ chức, cá nhân kinh doanh, xuất nhập khẩu xăng dầu. Góp phần nâng cao nhận thức và ý thức của

các tổ chức, cá nhân đối với việc chấp hành các quy định của pháp luật về tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng trong hoạt động kinh doanh xăng dầu. Qua thanh tra phát hiện, phòng ngừa các hành vi vi phạm pháp luật trong hoạt động kinh doanh nhằm bảo vệ quyền, lợi ích của doanh nghiệp làm ăn chân chính, người tiêu dùng, đồng thời, tăng cường hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh xăng dầu.

Thanh tra việc chấp hành các quy định của pháp luật về việc sử dụng MSMV

Trong những năm gần đây, người tiêu dùng đã có thói quen vào các siêu thị hoặc các cửa hàng tiện ích để mua sắm hàng hóa. Tại đây, mọi người đều có thể thấy các hàng hóa có bao bì với MSMV được gắn trên nhãn sản phẩm.

Mã số mã vạch là một trong các công nghệ nhận dạng và thu nhận dữ liệu tự động, trong đó mã số đóng vai trò định danh và xác định đối tượng mang mã; mã vạch đóng vai trò vật mang thông tin giúp máy quét có thể quét và thu nhận tự động dữ liệu. Trong thương mại, MSMV được ứng dụng phục vụ quản lý bán hàng, giao nhận, vận chuyển, kho bãi, xác định nguồn gốc hàng hóa..., loại MSMV được áp dụng phổ biến nhất trong chuỗi cung ứng là MSMV của Tổ chức MSMV quốc tế GS1 mà Việt Nam là một thành viên.

Với những yêu cầu hiểu biết về nguồn gốc hàng hóa, phương thức giao dịch ngày càng cao nhằm đáp ứng xu thế số hóa để phục vụ cho công tác kiểm tra, thanh toán, vận chuyển và quản lý, MSMV ra đời đã đem lại nhiều ứng dụng trong thực tế và được sử dụng phổ biến ở nhiều quốc gia trên thế giới. Nó là điều kiện bắt buộc để một sản phẩm có thể truy xuất rõ nguồn gốc, từ đó hàng hóa đưa vào các cửa hàng, siêu thị và xuất khẩu được. Mã vạch giúp giảm chi phí quản lý, hệ thống hóa thông tin trong doanh nghiệp, phục vụ khách hàng chính xác và nhanh nhất từ đó nâng cao tính cạnh tranh.

Trong thời gian qua, công tác quản lý hoạt động cấp và sử dụng MSMV ở Việt Nam đã và

đang được điều chỉnh bởi hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật gồm: Quyết định số 45/2002/QĐ-TTg ngày 27/3/2002 của Thủ tướng Chính phủ ban hành quy định nội dung quản lý nhà nước về MSMV và cơ quan quản lý nhà nước về MSMV; Quyết định số 15/2006/QĐ-BKHCN ngày 23/8/2006 của Bộ trưởng Bộ KH&CN ban hành quy định về việc cấp, ban hành và quản lý MSMV; Thông tư số 16/2011/TT-BKHCN ngày 30/6/2011 của Bộ KH&CN ban hành sửa đổi, bổ sung một số điều của “Quy định về việc cấp, sử dụng và quản lý MSMV” ban hành kèm theo Quyết định số 15/2006/QĐ-BKHCN ngày 23/8/2006.

Tuy vậy, việc sử dụng MSMV ở nước ta vẫn còn nhiều hạn chế. Tình hình vi phạm sử dụng MSMV đang có chiều hướng gia tăng như hiện tượng sử dụng MSMV không được cơ quan có thẩm quyền cấp, chưa đảm bảo yêu cầu kỹ thuật cũng như chất lượng in, sử dụng MSMV nước ngoài không khai báo hoặc không được chủ sở hữu cho phép, ủy quyền... Các hành vi vi phạm trong sử dụng MSMV dẫn đến tình trạng thông tin về sản phẩm không đầy đủ, gây nhầm lẫn ảnh hưởng xấu đến môi trường kinh doanh, gây nhầm lẫn cho người tiêu dùng trong việc xác định, lựa chọn hàng hóa, ảnh hưởng đến uy tín, thương hiệu của doanh nghiệp chân chính, gây thất thoát cho ngân sách nhà nước.

Trước tình hình nêu trên và để tiếp tục tăng cường công tác quản lý nhà nước, kịp thời ngăn chặn các hành vi vi phạm, nâng cao ý thức của tổ chức, cá nhân trong việc chấp hành quy định pháp luật về việc sử dụng MSMV, Đoàn thanh tra đã tiến hành thanh tra các cơ sở sử dụng MSMV trên địa bàn tỉnh Quảng Bình. Kết quả thanh tra cho thấy, các cơ sở đã chấp hành đầy đủ thủ tục quy định của pháp luật về việc sử dụng MSMV như: đã có giấy chứng nhận sử dụng MSMV, đóng phí duy trì sử dụng MSMV, có khai báo và cập nhật thông tin về sản phẩm sử dụng MSMV. Tuy nhiên, vẫn có một số cơ sở vi phạm việc sử dụng MSMV

(Xem tiếp trang 27)

sản xuất, huyện Lệ Thủy đã tập trung triển khai nhiều biện pháp thiết thực, trong đó có cơ chế hỗ trợ kinh phí cho hộ sản xuất, doanh nghiệp. Nhờ đó, trên địa bàn hiện đã có nhiều mô hình nông nghiệp ứng dụng CNC, điển hình như mô hình canh tác lúa cải tiến SRI, chăn nuôi lợn trong chuồng lạnh, tưới nước tiết kiệm, trồng rau quả trong nhà màng, trên giá thể...

Tuy nhiên, theo đánh giá, sự hỗ trợ này vẫn còn quá ít ỏi, chưa đáp ứng được nhu cầu lớn về nguồn vốn để mở rộng sản xuất. Đây cũng là khó khăn chung mà anh Dương Trí Quang (Ngư Thủy Bắc), bà Dương Thị Vinh (HTX nông nghiệp CNC Kiến Giang), anh Nguyễn Văn Trung (Mai Thủy)... chia sẻ và cũng là trăn trở của nhiều hộ gia đình trên địa bàn tỉnh mong muốn đầu tư vào lĩnh vực nông nghiệp CNC. Cùng với nhu cầu về nguồn vốn, những mô hình nông nghiệp bước đầu ứng dụng CNC vào sản xuất cũng rất cần sự quan tâm, hỗ trợ của chính quyền các cấp và các ban, ngành liên quan trong việc xây dựng chuỗi liên kết quảng bá thương hiệu và tiêu thụ sản phẩm.

Theo ông Phan Văn Khoa - Giám đốc Sở Nông nghiệp và PTNT, hiện tại tỉnh Quảng Bình đang đẩy mạnh tái cơ cấu lại sản xuất nông nghiệp, tổ chức sản xuất theo chuỗi giá trị với quy mô lớn hơn phù hợp với lợi thế, nhu cầu thị trường và thích ứng với biến đổi khí hậu. Trong đó, đặc biệt ưu tiên ứng dụng khoa học công nghệ, nhất là CNC, đây được xem là điểm nhấn phát triển của nông nghiệp tỉnh Quảng Bình đến năm 2030. Trên cơ sở đó, Sở Nông nghiệp và PTNT sẽ tiếp tục hỗ trợ ứng dụng nông nghiệp CNC trong sản xuất, trước mắt tập trung từ nguồn chính sách hỗ trợ phát triển nông nghiệp hàng năm; đồng thời tiếp tục huy động nguồn lực của Trung ương, địa phương và các tổ chức phi chính phủ để có hướng phát triển lâu dài. Bên cạnh đó, tiếp tục khuyến khích xây dựng và phát triển các vùng sản xuất tập trung, cánh đồng lớn gắn với đẩy mạnh thực hiện liên kết sản xuất, tiêu thụ sản phẩm giữa nông dân và doanh nghiệp cũng như phát triển sản xuất nông nghiệp sạch, nông nghiệp hữu cơ... nhằm thích ứng với biến đổi khí hậu ■

ĐẨY MẠNH CÔNG TÁC THANH TRA... (Tiếp theo trang 15)

theo quy định. Đoàn thanh tra đã nhắc nhở và hướng dẫn các doanh nghiệp thực hiện nghiêm túc các quy định của pháp luật về sử dụng MSMV.

Như vậy, hoạt động thanh tra việc sử dụng MSMV đã góp phần tạo bước chuyển biến về nhận thức và hành động của các tổ chức, cá nhân trong việc chấp hành các quy định của pháp luật về tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng sản phẩm, hàng hóa và MSMV. Qua thanh tra cũng đã tuyên truyền, phổ biến, hướng dẫn cho người tiêu dùng và toàn xã hội hiểu rõ các quy định pháp luật về MSMV nhằm bảo vệ quyền lợi ích của doanh nghiệp, người tiêu dùng; bảo vệ tổ chức, cá nhân đang tuân thủ đầy đủ các quy định của pháp luật về MSMV, chân chính, đồng thời tăng cường hiệu lực, hiệu quả quản

lý nhà nước trong hoạt động MSMV.

Có thể khẳng định rằng, đợt thanh tra lần này đã góp phần tạo sự chuyển biến tích cực trong nhận thức của các cơ sở kinh doanh trong việc thực hiện các quy định của pháp luật về tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng trong kinh doanh xăng dầu và việc sử dụng MSMV góp phần nâng cao trách nhiệm của tổ chức, cá nhân kinh doanh. Thời gian tới, thanh tra Sở KH&CN sẽ tiếp tục tăng cường hơn nữa công tác thanh tra, kiểm tra hoạt động của các tổ chức, cá nhân sản xuất, kinh doanh trong lĩnh vực KH&CN trên địa bàn tỉnh nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của nhà sản xuất và người tiêu dùng, phục vụ tích cực cho sự phát triển kinh tế - xã hội tỉnh nhà ■